

У. Л. ДЗЕНІСЕВІЧ, У. В. ГОРЫН, І. Ф. ГРЫДЗЮШКА

РЭПРАДУКТЫВНЫЯ І ЗАБОЙНЫЯ ЯКАСЦІ СВІНЕЙ ПРЫ ВЫКАРЫСТАННІ ПОМЕСНЫХ КНЫРОЎ

У сістэме гібрыдызацыі, прынятай у Рэспубліцы Беларусь, шырока выкарыстоўваюцца свінні беларускай чорна-пярэстай пароды (БЧ) у якасці бацькоўскай і мацярынскай формаў са свіннямі буйной белай пароды (ББ). Далей двухпародных свінак (1/2 ББ 1/2 БЧ) асемянняюць кнырамі мясных парод — эстонскай беконнай, беларускай мясн. Ставіцца задача вывучыць магчымасць выкарыстаць помесных кныроў беларускай чорна-пярэстай пароды з кроўнасцю 1/2 фінскага ландрасу (ФЛ), 1/2 і 1/4 пароды дзюрок (Д) пры скрываўванні з беларускімі чорна-пярэстымі і буйнымі белымі маткамі.

Шэраг даследчыкаў лічаць, што помесных кныроў мэтазгодна выкарыстоўваць у таварным свінаводстве [1—3]. Да такіх высноў прыйшлі і іншыя даследчыкі пры розных варыянтах скрываўвання [5, 6].

Матэрыял і методыка даследаванняў. Навукова-гаспадарчы эксперымент выкарыстання помесных кныроў у таварнай свінагадоўлі праведзены на племферме міжгаспадарчага прадпрыемства па вытворчасці свініны «Усходняе» Баранавіцкага раёна. Дослед праводзілі па схеме, пададзенай у табл. 1. Пры асемянненні матак выкарыстоўвалі метады ручнога спароўвання. Кармленне і ўтрыманне свіней кантрольных і даследных груп былі аднолькавымі. Кармілі свінаматак і кныроў на нормах ВІЖА. У рацыёнах выкарыстоўвалі камбікармы, прызначаныя для свінаматак у залежнасці ад іх фізіялагічнага стану. Кармленне парасят пад маткай праводзілі поўнарацыённымі камбікармамі. Шматплоддзе ўлічвалі па колькасці народжаных жывых парасят. Буйнаплоднасць і масу парасят у 2 мес, а таксама малочнасць матак вызначалі на вагах. Вынікі апрацаваны біяметрычна [4].

Вынікі і абмеркаванне. Вынікі нашых даследаванняў па скрываўванні свінаматак беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод з помеснымі кнырамі пададзены ў табл. 1 і 2.

Аналізуючы матэрыялы табліц, бачым, што беларускія чорна-пярэстыя свінаматкі, асемянёныя помеснымі кнырамі з кроўнасцю 1/2 ландрасу фінскай селекцыі (1/2 БЧ 1/2 ФЛ), павялічылі шматплоддзе на 0,47 парасят на апарос. Колькасць парасят на час адымання павялічылася на 0,24 галавы ў параўнанні з чыстапародным развядзеннем беларускіх чорна-пярэстых свіней. Захавальнасць двухпародных парасят высокая (91,98%). Аднак гэтыя адрозненні знаходзяцца ў межах статыстычнай памылкі ($P > 0,05$).

Скрываванне свінаматак беларускай чорна-пярэстай пароды з по-

Табліца 1. Шматплоддзе свінаматак і захавальнасць парасят

Група	Спалучэнне ♀×♂	Коль- касць матак, галоў	Колькасць парасят на апарос, галоў				Заха- валь- насць, %
			пры нараджэнні		у 2 мес		
			$M+m$	C_v	$M\pm m$	C_v	
I	БЧ×БЧ	16	10,13±0,280	15,61	9,51±0,176	10,04	93,92
II	БЧ×1/2БЧ1/2ФЛ	15	10,60±0,276	17,46	9,75±0,206	14,19	91,98
III	БЧ×1/2БЧ1/2Д	16	10,14±0,221	18,26	9,54±0,136	11,93	94,08
IV	БЧ×3/4БЧ1/4Д	16	9,61±0,257	18,15	9,49±0,158	11,28	98,75
V	ББ×ББ	18	11,00±0,524	20,21	9,25±0,294	13,14	84,1
VI	ББ×БЧ	14	11,50±0,480	16,27	9,41±0,395	16,01	81,83
VII	ББ×1/2БЧ1/2ФЛ	14	10,50±1,190	22,67	9,25±0,629	14,38	88,10
VIII	ББ×1/2БЧ1/2Д	15	10,63±0,389	21,66	9,86±0,201	12,09	92,75
IX	ББ×3/4БЧ1/4Д	19	10,42±0,49	20,31	9,37±0,244	11,37	89,92

меснымі кнырамі з 1/2 кроўнасці пароды дзюрок (1/2 БЧ 1/2 Д) не зніжае шматплоддзя і захавальнасці помесных парасят да адымання. Па колькасці парасят прыплоды былі дастаткова ўраўнаванымі. Неабходна адзначыць, што скрыжаванне кныроў з кроўнасцю 25% па пародзе дзюрок з чорна-пярэстымі свінаматкамі некалькі паніжае іх шматплоддзе (на 0,4 парасяці), але парасяты даволі жыццёвыя, іх захавальнасць вельмі высокая (98%). Адрозненні па шматплоддзі знаходзяцца ў межах стандартычнай памылкі ($P > 0,05$).

Выкарыстанне помесных кныроў з кроўнасцю 1/2 беларускай чорна-пярэстай пароды не паніжае практычна шматплоддзя і колькасці парасят на час адымання. Адрозненні не істотныя і знаходзяцца ў межах стандартычнай памылкі ($P > 0,05$). Захавальнасць трохпародных парасят высокая і складае 92,75%.

Аналагічныя вынікі атрыманы і пры скрыжаванні свінаматок буйной белай пароды з помеснымі кнырамі з кроўнасцю 1/4 пароды дзюрок і 1/2 пароды фінскі ландрас.

Як паказвалася раней [3], уласцівасці інтэнсіўнага росту свінні пароды дзюрок перадаюць помесям. У нашых даследаваннях кныры з кроўнасцю 50 і 25% дзюрок, выкарыстаныя для атрымання таварных помесяў у групах з матачнай асновай беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод, зрабілі істотны ўплыў. Маса гнязда парасят на час адымання значная і перавышае такую ў групах чыстапароднага развядзення на 16—23 кг ($P \leq 0,05$). У групе скрыжавання матак буйной белай пароды з помеснымі кнырамі з кроўнасцю 1/2 фінскага ландрасу парасяты раслі некалькі горш, чым чыстапародныя аднагодкі буйной белай пароды. Аднак гэтыя адрозненні не істотныя і знаходзяцца ў межах стандартычнай памылкі ($P > 0,05$).

Адкормачныя якасці паддоследных свіней пададзены ў табл. 3.

Аналіз матэрыялаў табліцы сведчыць пра тое, што помесныя кныры з доляй кроўнасці 1/2 ландрасу фінскай селекцыі (1/2 БЧ 1/2 ФЛ) пры скрыжаванні са свінаматкамі беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод робяць адмоўны ўплыў на хуткасцеласць адкормачнага пагалоўя, атрыманага ад дадзенага варыянта скрыжавання. Сярэднясутачныя прыросты помесных адкормачнікаў ніжэй на 41—145 г адпаведна ($P \leq 0,05$). Яны менш хуткасцелыя, дасягаюць жывой масы на 7—3,5 дня пазней, чым чыстапародныя аднагодкі беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод ($P \leq 0,05$). Аднак помесныя падсвінкі, атрыманыя пры выкарыстанні гэтых кныроў, спажываюць менш корму на 1 кг прыросту на 0,26—0,17 к. адз. ($P \leq 0,05$), чым пры чыстапародным развядзенні абедзвюх парод. Пры забой гэтых помесяў забойны выхад быў значна большым (3,28—2,70%), чым у чыстапародных жывёл.

Выкарыстанне кныроў беларускай чорна-пярэстай пароды з кроўнасцю 1/2 пароды дзюрок (1/2 БЧ 1/2 Д) на свінаматках беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод станоўча адбіваецца на хуткасцеласці і аплаце корму, які атрымліваецца ад помеснага маладняку.

Помесныя падсвінкі на адкорме дасягалі жывой масы 100 кг раней на 7—12 дзён ($P \leq 0,05$), мелі сярэднясутачныя прыросты на 34—38 г вышэй, чым чыстапародныя аднагодкі кантрольных груп ($P \leq 0,01$). Акрамя таго, помесі спажывалі корму на 1 кг прыросту на 0,28—0,38 к. адз. менш, чым чыстапародныя адкормачнікі ($P \leq 0,01$). Пры забой помесныя падсвінкі мелі лепшы забойны выхад (на 2,8—0,7%).

Пры паніжэнні долі кроўнасці пароды дзюрок у атрымліваемага помеснага маладняку некалькі паніжаюцца адкормачныя паказчыкі, аднак яны даволі высокія ў параўнанні з такімі ж паказчыкамі чыстапародных адкормачнікаў.

Група	Спалучення $\text{♀} \times \text{♂}$	Колькасць свінаматак у доследзе, галоў	Колькасць парасят пры нара- джэнні, галоў
I	БЧ×БЧ	16	162
II	БЧ×1/2БЧ1/2ФЛ	15	159
III	БЧ×1/2БЧ1/2Д	16	162
IV	БЧ×3/4БЧ1/4Д	16	154
V	ББ×ББ	18	198
VI	ББ×БЧ	14	162
VII	ББ1/2БЧ1/2ФЛ	14	147
VIII	ББ×1/2БЧ1/2Д	15	159
IX	ББ×3/4БЧ1/4Д	19	198

* $P \leq 0,05$

Таблиця 2. Маса парасят

Маса аднаго парасяці пры нараджэнні, кг		Маса гнязда ў 21 дзень, кг		Маса гнязда ў 2 мес, кг	
$M \pm m$	C_v	$M \pm m$	C_v	$M \pm m$	C_v
1,26 $\pm$ 0,015	6,60	51,7 $\pm$ 0,85	9,27	160,3 $\pm$ 5,50	19,41
1,26 $\pm$ 0,011	5,77	51,7 $\pm$ 0,63	8,14	168,8 $\pm$ 4,90	19,46
1,27 $\pm$ 0,012	8,2	50,59 $\pm$ 0,560	8,27	176,0 $\pm$ 3,38*	18,11
1,24 $\pm$ 0,009	4,70	50,30 $\pm$ 0,740	9,97	170,5 $\pm$ 5,15	22,18
1,23 $\pm$ 0,018	6,12	52,6 $\pm$ 1,531	10,90	160,4 $\pm$ 6,45	20,9
1,24 $\pm$ 0,025	7,54	48,0 $\pm$ 1,900	15,30	168,4 $\pm$ 8,37	21,8
1,28 $\pm$ 0,048	7,51	50,25 $\pm$ 3,64	14,5	155,20 $\pm$ 4,90	21,0
1,24 $\pm$ 0,011	5,27	52,11 $\pm$ 0,95	10,7	183,3 $\pm$ 5,24*	18,9
1,24 $\pm$ 0,016	5,58	49,7 $\pm$ 1,20	10,5	179,9 $\pm$ 6,20*	16,57

Таблиця 3. Адкормачныя якасці свіней на кантрольным адкорме

Група	Спалучэнне ♀×♂	Колькасць галоў	Узрост дасягнення масы 100 кг, дзён		Сярэднясутачны прырост, г		Расход корму на 1 кг прыросту, к. адз.		Забойны выхад, %	
			$M \pm m$	C_v	$M \pm m$	C_v	$M \pm m$	C_v	$M \pm m$	C_v
I	БЧ×БЧ	15	189,6±1,67	3,41	715±5,35	2,89	3,60±0,036	3,83	63,38±0,67	4,10
II	БЧ×1/2БЧ1/2ФЛ	8	196,3±2,71*	4,06	674±8,58***	3,61	3,34±0,059***	5,05	66,66±0,86**	3,65
III	БЧ×1/2БЧ1/2Д	12	182,6±2,73*	5,17	749±7,24***	3,36	3,32±0,107*	11,20	66,18±0,53**	3,77
IV	БЧ×3/4БЧ1/4Д	13	186,9±0,97	4,87	731,8±2,74*	2,35	3,33±0,063	6,86	64,78±0,85	4,73
V	ББ×ББ	12	195,2±2,60	4,62	706,4±3,84	1,88	3,68±0,066	6,17	61,93±0,81	4,52
VI	ББ×1/2КБ1/2БЧ	14	191,9±1,07	4,08	719,3±4,64*	2,42	3,54±0,020*	4,22	61,45±1,04	6,35
VII	ББ×1/2БЧ1/2ФЛ	12	198,7±1,10*	5,91	690,7±2,23	3,12	3,51±0,045*	4,41	64,66±0,54**	2,88
VIII	ББ×1/2БЧ1/2Д	14	183,4±2,83**	5,59	744±10,07**	5,06	3,30±0,010***	4,25	62,56±0,85	5,10
IX	ББ×3/4БЧ1/4Д	15	185,3±2,93*	6,12	738±8,01**	4,20	3,40±0,05**	5,19	65,36±0,91	4,81

* $P \leq 0,05$; ** $P \leq 0,01$; *** $P \leq 0,001$.

Вывады

1. Скрыжаванне свінаматак беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод з кнырамі з кроўнасцю 1/2 ландрасу фінскай селекцыі (1/2 БЧ 1/2 ФЛ) паказала, што рэпрадуктыўныя якасці іх некалькі ніжэйшыя, чым пры чыстапародным развядзенні, аднак адрозненні знаходзяцца ў межах статыстычнай памылкі ($P > 0,05$). Помесныя падсвінкі на кантрольным адкорме жывой масы 100 кг дасягалі на 6,7—3,5 дня пазней ($P \leq 0,05$), і сярэднясутачныя прыросты іх былі на 41—16 г меншыя ($P \leq 0,05$), чым у чыстапародных аднагодкаў. Аднак помесі ўжывалі корму на 1 кг прыросту менш на 0,26—0,17 г ($P \leq 0,05$), чым чыстапародныя адкормачнікі абедзвюх парод. Забойны выхад у помеснага адкормачнага пагалоўя на 3,2—3,0% быў большы, чым у чыстапароднага пагалоўя.

2. Выкарыстанне помесных кныроў з кроўнасцю 1/2 і 1/4 пароды дзюрок (1/2 БЧ 1/2 Д, 3/4 БЧ 1/4 Д) для скрыжавання са свінаматкамі беларускай чорна-пярэстай і буйной белай парод не паніжае іх шматплоддзя і малочнасці. Колькасць парасят на час адымання застаецца на ўзроўні чыстапароднага развядзення. Пры такіх варыянтах скрыжавання павышаецца маса гнязда да адымання на 13—19 кг ($P \leq 0,05$), парасяты больш жыццёвыя і іх захавальнасць на час адымання павялічваецца на 1—5%.

Помесныя падсвінкі на адкорме больш хуткаспелыя, іх сярэднясутачныя прыросты большыя (на 38 г), яны расходуюць корму на 1 кг прыросту менш (0,28—0,38 к. адз.), чым чыстапародныя ($P \leq 0,05$). Пры забой помесных адкормачнікаў выхад таварнай прадукцыі большы, чым у чыстапародных адкормачнікаў.

3. Для атрымання таварных гібрыдаў з павышанымі энергіяй росту і мяснасцю мэтазгодна выкарыстоўваць помесных кныроў беларускай чорна-пярэстай пароды з 1/2 і 1/4 кроўнасці па пародзе дзюрок (1/2 БЧ 1/2 Д, 3/4 БЧ 1/4 Д).

Summary

The investigation was made to study the influence of hybrid boars on the reproductive performance of sows and the productive qualities of the hybrid young animals. The productivity of sows did not considerably change. Hybrid boars of 50 and 25% of Duroc breed exerted positive influence on the productive quality of growing-fattening pigs.

Літаратура

1. Варкалене И. // Тр. Лят. НИИ животноводства. 1981. Т. 18. С. 29—37.
2. Кажеко В. И., Горин В. Т. // Актуальные вопросы повышения продуктивности с.-х. животных: Науч. тр. БелНИИЖ. Мн., 1969. Т. 10. С. 113—115.
3. Любецкий М. Л., Барановский Д. И. // Тр. Харьков. СХИ. 1978. Т. 245. С. 103—108.
4. Рокицкий П. Ф. Биологическая статистика. Мн., 1973.
5. Fahmy M. H., Holtmann W. B. // Anim. Product. 1976. N 1. P. 95—102.
6. Study Compares Two, Three-breed Crosses/Hag Farm Management. 1976. N 13. P. 3—6.

БелНДІЖ

Паступіў у рэдакцыю
25.05.95